

VÅRD- OCH OMSORGS- POLITISKT PROGRAM

Kort version

SRF
SENIORERNA

Vård- och omsorgspolitiskt program

Beslutat vid SPF Seniorernas kongress den 13–15 juni 2017. Uppdaterat av förbundsstyrelsen vid sammanträdet den 3 december 2019.

1 Ansvar och samverkan för vården och omsorgen

Vi eftersträvar en sammanhållen och effektiv hälso- och sjukvård samt omsorg med bättre samverkan. Detta är en målsättning oberoende av huvudmannaskap för äldre sjukvården och äldreomsorgen.

SPF Seniorerna kräver av kommunerna och regionerna

- Undvik stafettanställda.

2 Människan i centrum

Vi vill ha en hälso- och sjukvård samt omsorg som ser hela människan, sätter individen i centrum för insatserna, ger individen inflytande och rätt att välja sin vård och omsorg

Personcentrerad vård och omsorg

SPF Seniorerna kräver av kommunerna och regionerna

- Prioritera äldres vård och omsorg.
- Inrätta äldrevårdsmottagningar med personal som har geriatrisk kompetens.
- Vårdens aktörer ska samverka och utgå från den enskilda patientens behov.
- Inför ett förhållningssätt som utgår från den enskildas vård- och omsorgsbehov, och som följs av all personal och beslutsfattare inom svensk äldrevård och -omsorg.

Teamarbete

SPF Seniorerna kräver av kommunerna och regionerna

- Skapa modeller för samverkan och inför dem för politiker, tjänstemän och för de vård- och omsorgsanställda.
- Inrätta arbetslag – vård- och omsorgsteam – anpassade efter den enskilda patientens behov, integrerade med alla relevanta kompetenser från både region och kommun, och med kommunen som huvudman.
- Ge arbetslagen tillgång till alla relevanta kompetenser från både kommun och region, gör anhöriga och närstående delaktiga i arbetslagen samt låt kommunen vara huvudman.

Inflytande

SPF Seniorerna kräver av kommunerna och regionerna

- Säkerställ den enskildes inflytande och medbestämmande över hur och när hemtjänst ska utföras.
- Informera patienter om sjukdomen och om rätten till ny medicinsk bedömning.
- Alla över 75 år ska få rätt att bli inskrivna i en äldrevårdsmottagning.

- Inrätta lokala vägledare inom kommunernas äldreomsorg.
- Sveriges kommuner och regioner, SKR, ska säkerställa att skillnaderna i utbud och avgifter för hjälpmedel inte är orimligt stora.

Journalssystem

SPF Seniorerna kräver av kommunerna och regionerna

- Minska den administrativa bördan för vård- och omsorgspersonal.
- Inför intelligenta journalssystem som själva kan dra slutsatser och fungera som beslutsstöd.

Välfärdsteknik

SPF Seniorerna kräver av kommunerna och regionerna

- Gör användarna delaktiga i anpassningen av välfärdsteknik.
- Ge seniorerna tillgång till lättillgänglig information om den välfärdsteknik som står till buds, fler möjligheter till dialog med omsorgen och mer insyn i patientinformationen.

3 Kompetens

SPF Seniorerna kräver av kommunerna och regionerna

- Personal inom vård och omsorg ska ha geriatrisk kompetens när de anställs.
- Personal inom vård och omsorg ska ges obligatorisk vidareutbildning i geriatrisk.
- Personal inom vård och omsorg ska ha minst 3 månaders praktik inom geriatrisk verksamhet.
- Utbilda alla yrkesgrupper på alla nivåer i vården och omsorgen för en bättre förståelse för äldres somatiska och psykiska sjukdomar.
- Säkerställ att personal i äldrevård och -omsorg har tillfredsställande kunskaper i det svenska språket och om svensk kultur.
- Säkerställ att personal i äldrevård och -omsorg har kunskapen om behovet hos äldre med annat språk och kultur än det svenska.
- Säkerställ att personal i äldrevård och -omsorg har kunskapen om äldre hbtq-personers särskilda behov.
- Utarbeta och besluta planer och styrdokument för att förbättra bemötande, vården och omsorgen för äldre personer med annat språk och kultur än det svenska samt för äldre hbtq-personer.

4 Omotiverade åldersgränser

I dag lever vi längre och är generellt sett friskare längre. Vid sidan av de mänskliga vinsterna finns därför även samhällsekonomiska vinster i att åtgärda diagnoser som man tidigare avstod från på grund av för kort beräknad återstående livslängd.

5 Stöd till anhöriga som ger vård och omsorg

SPF Seniorerna kräver av kommunerna och regionerna

- Tillhandahåll utbildning, avlösning och psykosocialt stöd – gärna i kombination – till anhöriga som ger vård och omsorg.
- Se till att anhörigstödet är flexibelt och individanpassat.
- Ge utförlig och tillgänglig information om vilka rättigheter till anhörigstöd som finns.
- Uttryck uppskattning och markera stöd för den enorma insats som anhöriga gör till stöd för sina behövande anhöriga.
- Ge anhöriga tillräcklig kompetens och förutsättningar för att kunna göra en högkvalitativ insats.

6 Läkemedelsbehandling

SPF Seniorerna kräver av kommunerna och regionerna

- Öka kunskapen om äldres läkemedelsbehandling i alla personalkategorier som kommer i kontakt med äldre.
- Säkerställ att vårdgivare genomför och använder den nationella läkemedelslistan.
- Säkerställ att alla som är 75 och äldre och som är ordinerade fem eller fler läkemedel får en läkemedelsgenomgång minst en gång per år. Belys särskilt risker för fallskador vid förskrivning av lugnande och ångestdämpande läkemedel samt risker för munhälsan.
- Säkerställ att vård- och omsorgsgivare lever upp till kraven om regelbundna läkemedelsgenomgångar genom att kräva att genomförandet följs upp och redovisas.

7 Forskning

SPF Seniorerna kräver av kommunerna och regionerna

- Använd den allra senaste forskningens resultat i verksamheterna.
- Säkerställ att äldreforskning prioriteras vid fördelning av medel.

8 Hälsöfrämjande åtgärder

SPF Seniorerna kräver av kommunerna och regionerna

- Satsa på friskvård, förebyggande och hälsofrämjande åtgärder.
- Ta hjälp av civilsamhället i det hälsofrämjande arbetet.
- Förbygg förekomsten av olämplig läkemedelshantering, våld och övergrepp mot äldre samt alkohol- och tobaksmissbruk.
- Skapa möjligheter för en aktiv friskvård med ledare och lokaler för fysisk aktivitet, bra matvanor, social gemenskap och meningsfulla aktiviteter.
- Bygg stimulerande boendemiljöer.
- Främja äldres trygghet och säkerhet.

Ofrivillig ensamhet – psykisk hälsa

SPF Seniorerna kräver av kommunerna och regionerna

- Ta hjälp av civilsamhället i det hälsofrämjande arbetet.

- Skapa möjligheter för fysisk aktivitet, bra matvanor, social gemenskap och meningsfulla aktiviteter.
- Satsa mer på vården av äldre, geriatrik och äldrepsykiatri.
- Utbilda fler personer i alla yrkesgrupper i vården för en bättre förståelse för äldres psykiska sjukdomar.
- Öka primärvårdens tillgång på läkare och sjuksköterskor med kompetens i geriatrik och psykiatri.

Sköra äldre

SPF Seniorerna kräver av kommunerna och regionerna

- Ge seniorer med sammansatta vård- och omsorgsbehov rätt till en fast vård- eller omsorgskontakt med helhetsansvar för personens vård och omsorg samt kontinuiteten i densamma.
- Öka kännedomen och kunskapen om palliativ vård.
- Använd befintliga modeller för en samordnad individuell planering av vård och omsorg (SIP)
- Öka tillgången på läkare och sjuksköterskor med geriatrisk kompetens och undvik korttidsanställda (stafettanställda).

Fall

SPF Seniorerna kräver av kommunerna och regionerna

- Ge förutsättningar för ett aktivt liv socialt, psykologiskt och fysiskt.
- Främja fysiska aktiviteter genom hela livet.
- Ge tydlig information om fallriskerna vid förskrivning av läkemedel som påverkar fallbenägenheten.
- Erbjud alla seniorer en säkerhetsrund eller ett förebyggande hembesök i bostaden för att få tips om vad som kan göras för att undvika fallolyckor
- Erbjud seniorer ”fixartjänster” för enklare hjälp i hemmet.
- Identifiera patienter med hög risk att drabbas av fallolycka.
- Identifiera miljöer där risken är hög att fallolyckor kan inträffa.
- Registrera alla fall och fallskador och använd tillgänglig statistik för att följa upp dem.
- Planera, bygg och underhåll den offentliga miljön och allmänna platser så att de minskar risken för fallolyckor.
- Initiera kampanjer så att äldre testar sin balans och fallrisk innan de fallit och skadat sig, t.ex. genom enkla tips för självtest, balansplattor i offentliga miljöer, apotek och likande.

Vaccination

SPF Seniorerna kräver av kommunerna och regionerna

- Erbjud seniorer avgiftsfri vaccination mot influensa, lunginflammation och bältros, i avvaktan på ett nationellt vaccinationsprogram.

Munhälsa

SPF Seniorerna kräver av kommunerna och regionerna

- Erbjud alla seniorer en årlig kontroll av munhälsa hos tandhygienist.
- Erbjud alla seniorer med mer än fem läkemedel kontroll av munhälsa minst två gånger årligen och upplys dem om möjlighet till ekonomiskt bidrag för detta.

- Säkerställ att alla personer i hemsjukvård och särskilda boenden får en systematisk bedömning och kontroll av munhygien, munhälsa och behandling av problem av tandhygienist – oftare för de mest sjuka och mer sällan för de som inte bedömts ha samma behov.
- Utbilda all kommunal personal i munhygien och munhälsa och vilka kontroller av munhygien som är nödvändiga.

Mat och måltider

SPF Seniorerna kräver av kommunerna och regionerna

- Följ Livsmedelsverkets råd om mat och måltid
- Följ Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd för att förebygga och behandla undernäring
- Prioritera tillagning av mat i lokala kök.
- Ge anställda i hemtjänst och äldreomsorg fortbildning i matlagning och livsmedelskunskap.